

Oponentský posudek bakalářské práce

Kateřina Ostřanská

***Philomela pia, sive missae sex* F. V. Habermanna**

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy

Praha 2014

Kateřina Ostřanská si za předmět své bakalářské práce zvolila cyklus šestice mší *Philomela pia* českého skladatele Františka Václava Habermanna (1706-1783), jejichž některé hudební myšlenky využil ve svém oratoriu *Jephta* Georg Friedrich Händel (1685-1759). Zvolené téma lze jednoznačně hodnotit za přínosné a důležité, neboť zapadá nejen do kontextu výzkumu duchovní hudby v 18. století u nás, ale díky osobnosti G. F. Händela i do celoevropského. Bakalářská práce Kateřiny Ostřanské tak zprostředkovává mimo jiné zajímavé názory zahraničních badatelů na problematiku Händelových výpůjček nejen od F. V. Habermanna, ale i od dalších jeho současníků. Zároveň je třeba ocenit odvahu, kterou autorka projevila již samotnou volbou tématu, a to s ohledem na torzovitou pramennou základnu a absenci solidní odborné literatury. I přes tyto okolnosti byly stanovené cíle práce dle mého názoru naplněny více než v dostačující míře.

Bakalářská práce Kateřiny Ostřanské je rozdělena do pěti ucelených kapitol, které systematicky a logicky zpracovávají zvolené téma. V úvodních kapitolách práce autorka shrnuje a kriticky se vyrovnává s doposud existující domácí i zahraniční literaturou, neopomíná zdůraznit nejasnosti a nepřesnosti, které se zde objevují, a to zejména ve vztahu k životu a tvorbě F. V. Habermanna.

Analyticky zaměřená čtvrtá kapitola začleňuje Habermannův mešní cyklus *Philomela pia* do širšího dobového kontextu. Pro srovnání byla zvolena díla světových i domácích skladatelů zejména první poloviny 18. století, kterými se Habermann s největší pravděpodobností inspiroval.

V poslední páté kapitole autorka zkoumá podobu výpůjček z Habermannova cyklu v Händelově oratoriu *Jephta*. Snaží se nalézt odpověď na motivy tohoto kroku a blížeji zkoumá, jakým způsobem Händel s takto získaným hudebním materiálem pracoval. Zajímavé je sledovat, do jaké míry souvisí obsah původního latinského textu, a s ním i spojený charakter hudby, s novým anglickým textem oratoria. Autorka mimo jiné dokazuje, že kritéria pro výpůjčky nebyla zdaleka tak schematická, jak by se mohlo na první pohled zdát, a mimo textu zde výraznou roli sehrála i vlastní Händelova ryze hudební intence.

Vysoká kvalita bakalářské práce Kateřiny Ostřanské není nikterak snížena několika drobnostmi, které bych z pohledu oponenta doporučoval případně doplnit. Zejména problematika

určení typologie mší (solemnis/mediocre/brevis) v rámci cyklu *Philomela pia*, kterému je věnována podkapitola 4.1, není jednoznačně dořešena. Určení na základě ryze hudebních parametrů (délky skladby, instrumentace, podílu sólových árií a sborů) je sice zcela správné, ale opomíjen by neměl být ani širší historický kontext. Vnímání slavnostnosti mší bylo bezpochyby silně ovlivněno i významem světců, kterým byly věnovány. Poněkud překvapivé je například zařazení mše č. 4 ke sv. Janu Nepomuckému do nejméně slavnostního typu „brevis“, uvážíme-li, že se jedná o vůbec nejvýznamnějšího českého světce 18. století, s jehož kultem byly v této době velice často spojeny pompézní oslavy. V souvislosti s tím též zůstává otázkou uspořádání Habermannových mší v rámci cyklu a jejich vzájemné podobnosti a rozdíly. Pozornost budí především dominantní postavení první svatováclavské mše, která po všech stránkách převyšuje ostatní a byla dokonce britským muzikologem Williamem D. Gudgerem označena za nejlepší z celého cyklu (viz str. 70).

Druhá připomínka se týká terminologie užívané v rámci analýzy. Pro snazší rozlišení větších hudebních celků od menších doporučuji využít následující: pro celé Kyrie, Gloria apod. označení „díl“, který je členěn na menší „část/části“ (např. *Cum sancto Spiritu*), pro vnitřní strukturování částí pak zavedení termínu „úsek“.

V analytické kapitole č. 4 doporučuji doplnit notové ukázky, které by jasněji dokreslovaly popisovaný hudební materiál. Zároveň by si tato kapitola zasloužila vlastní podrobněji zpracovaný závěr.

V závěrečném shrnutí došlo k drobnému pochybení v označení dvou předchozích podkapitol (str. 69 odst. 1 a 2). Místo zamýšleného označení 5.3 a 5.4 autorka uvádí 6.3 a 6.4., což ovšem nekoresponduje s počtem kapitol.

Do ediční zprávy ke spartacím doporučuji doplnit zásady transkripce latinského textu.

Celkově lze bakalářskou práci Kateřiny Ostřanské hodnotit jako slibné nakročení k dalšímu výzkumu problematiky duchovní hudby u nás i v zahraničí v 18. století, především pak života a díla Františka Václava Habermanna. Autorka jasně prokázala pečlivost, pevnou vůli, důslednost a zájem o zvolené téma.

Bakalářská práce Kateřiny Ostřanské nejen odpovídá, ale v mnoha ohledech převyšuje požadavky kladené na bakalářské práce a lze ji proto bez výhrad doporučit k obhajobě. Navrhovaná klasifikace: výborně.

V Kladně dne

Mgr. Karel Veverka